

DOLENJSKI GOZDAR

glasilo delavcev
gozdnega gospodarstva
novo mesto

letnik XVI

januar 1979

št. 1

Kakovost dela in ustvarjanja povsod na prvo mesto

Predsednik republike je v novoletni poslanici med drugim posebej opozoril da moramo vse probleme v naši družbi obravnavati kar najbolj konkretno, sprejemati je treba jasne, natančne odločitve o tem, kako naj bi jih uresničevali v vsakdanji praksi. V uresničevanju takšnega načina dela lahko veliko pripomore mlada generacija s svojo svežino in dinamičnostjo. „To od nje tudi pričakujem“, je naglasil tovariš predsednik Tito.

Novoletna poslanica predsednika Tita. Besede tovarštva, spodbud, pohval in ustvarjalne kritike. Kot svetilnik so, ki kaže prehod od ene obale k drugi. Tudi tokrat se je predsednik republike Josip Broz Tito v novoletni besedi vsem našim delovnim ljudem pomudil ob doseženih uspehih socialističnega samoupravnega razvoja naše države in ob njeni zunanje politični dejavnosti. Hkrati nas je opozoril na smeri akcij in na naloge, ki čakajo skupnost jugoslovanskih narodov in narodnosti v letu 1979.

„Uspešen razvoj družbenopolitičnih odnosov, krepitev bratstva in enotnosti naših narodov in narodnosti ter nadaljnje uveljavljanje Jugoslavije v svetu — to so bile bistvene značilnosti našega življenja tudi v letu 1978. Osnovni pečat je dal minulemu letu 11. kongres Zveze komunistov Jugoslavije z vsem, kar se je zvrstilo pred tem, pa vsem, kar je sledilo in kar še poteka.“

Besede predsednika Tita so preproste, vsakomur razumljive.

Kot pravi ljudski voditelj govori iz srca, neposredno. Najbolj zapletena dogajanja doma in po svetu razloži tako, da ga razumejo delavec, kmet in izobraženec.

„Največjega srečanja jugoslovanskih komunistov niso ocenili le pri nas, temveč tudi zunaj, kot kongres stabilnosti, kontinuitete in enotnosti. Mislim, da lahko upravičeno porečemo, da se je prav v znamenju tega že vrsto let, seveda tudi v minulem, na splošno razvijala socialistična federativna republika Jugoslavija.“

S tovarišem predsednikom pohitimo v spominu v slavna leta bitk na Neretvi in Sutjeski, k AVNOJU, novi ustavi in k zakonu o združenem delu, k lanskim kongresom in njihovim napotilom za pot v bodočnost. In spet se nam približa kristalno čista in razumljiva osnovna naloga vseh naših dejavnosti: težišče celotne politične dejavnosti

moramo prenesti v temeljne organizacije združenega dela, v krajevne skupnosti, v delegacije, v vse osnovne organizacije družbenopolitičnih organizacij.

Uspehe politične dejavnosti ne merimo z besedami, temveč jih lahko ocenjujemo predvsem po tistem, kar uresničujemo v praksi, v življenju.

Tovariš Tito nas zatem opozori, da je letos glavna naloga vseh političnih dejavnikov: uresničevati vse tisto, kar smo tako soglasno sprejeli. Med slabostmi, ki nas ovirajo, da smo manj dosegli na vrsti področij, omeni najprej premajhno produktivnost dela, neracionalno porabo, naglo zvišanje cen in primanjkljaj v gospodarski menjavi s tujino. Učvrstitev gospo-

darstva v 1979 je zato naša osnovna smer. V sistemu načrtovanja in uresničevanju vsega tistega, za kar smo se v samoupravnem planiranju dogovorili, zahteva nove kvalitete.

„Brez samoupravnega povezovanja in združevanja dela in sredstev ni moč uspešno organizirati materialnih in duhovnih sil, ni moč izkoristiti naravnih bogastev, notranjih rezerv, pa tudi ne prednosti našega socialističnega samoupravnega sistema...“ sporoča tovariš Tito v novoletni poslanici. A takoj tudi doda:

„V vseh naših prizadevanjih, da bi proizvajali več in bolje, da bi izpopolnili sistem in poglobili odnose, mora biti skrb za človeka v središču pozornosti...“

Za našo delovno organizacijo, za našo krajevno skupnost, delegacijo in občino veljajo besede predsednika Tita v polni meri. Nobena izmed nalog, ki jih našteva v novoletni poslanici, ne more mimo nas. Delovnim ljudem in občanom naše domovine so namenjene. Svetilnik od ene obale k drugi. Čvrsta vez so, ki nas združuje in ki jo hočemo s povečanimi obrambnimi sposobnostmi in z družbeno samozaščito v miru in ustvarjalnem delu nadaljevati. Za svobodno, neuvrščeno, samoupravno socialistično Jugoslavijo.

Delavci, ki so čistili smrekove nasade v Stopiški gmajni pri malici: Hrovatič, Erlah, Ovniček, Brulc in Cimermančič.

Tečaj za kmete lastnike gozdov

Gozdno gospodarstvo Novo mesto bo organiziralo letos v januarju oziroma februarju tečaj:

- za delo z motorno žago,
- za spravilo lesa s traktorjem,
- za nego mladovja.

Kmetje lastniki gozdov naj prijave za tečaj vložijo pri svoji temeljni organizaciji kooperantov. O kraju in začetku tečaja bomo pravočasno obveščeni.

Občani morajo prilagoditi obseg svojih zemljišč zakonu v dveh letih

Zakon o kmetijskih zemljiščih, ki ga je sprejela skupščina SR Slovenije decembra lanskega leta, je prinesel nekatere novosti na področju določitve maksimuma gozdnih zemljišč.

Na kratko pogledimo tiste določbe, ki zadevajo lastnike gozdov.

V četrtem členu zakon določa kriterije za pridobitev statusa kmeta. Pravi, da se za kmeta šteje občan, ki z osebnim delom obdeluje kmetijsko zemljišče, da je za to obdelovanje ustrezno usposobljen ter mu kmetijska dejavnost pomeni

glavno oziroma dopolnilno dejavnost. Za kmeta se šteje tudi občan, ki mu je kmetijska dejavnost pomenila glavno ali dopolnilno dejavnost, vendar zaradi starosti, delovne nezmožnosti ali začasnega dela v tujini ne obdeluje kmetijskega zemljišča z osebnim delom, če poskrbi za njegovo obdelavo. Prav tako se za kmeta šteje občan, ki da izjavo, da bo z osebnim delom obdeloval kmetijsko zemljišče, ki ga namerava pridobiti.

Osemindeseti člen zakona pravi, da občan, ki se po tem zakonu ne šteje za kmeta, sme

imeti v lasti v ravninskih predelih največ 1 ha kmetijskih zemljišč in gozda, skupaj od tega največ 0,5 ha gozda.

Štiriinštirideseti člen pa govori, da morajo občani prilagoditi obseg svojih zemljišč določbam zakona v roku dveh let. Do tega roka občani prosto razpolagajo s kmetijskim zemljiščem ali gozdom. Občani (nekmetje), ki sami niso prilagodili obseg svojih zemljišč do 24. avgusta 1978, morajo na zahtevo kmetijske zemljiške skupnosti ali kmetijske oziroma gozdnogospodarske organizacije vsak čas prodati po svoji izbiri višek kmetijskega oziroma gozdnega zemljišča, gozdnogospodarska organizacija pa mora prevzeti od občana po njegovi izbiri višek gozda. Odškodnina je odvisna od kvalitete in zrelosti gozda, ne more pa biti večja od 10-letnega etata. Občan in gozdnogospodarska organizacija se lahko dogovorita, da 10-letni etat poseka občan sam v roku, ki ne sme biti daljši od pet let. Če plača organizacija odškodnino v denarju, mu ga mora izplačati v roku treh let.

FRANC MARKOVIČ

NESREČA S TRAKTORJEM

28. 12. 1978 nekaj po 17. uri je tragično preminil naš sodelavec Pavle Čmič, doma iz Purge pri Adlešičih.

Nesreča se je zgodila v vasi Žuniči, kjer je Čmič iz neznanega vzroka s traktorjem zapeljal na levi rob ceste, zaradi česar se je traktor prevrnil in ga stisnil pod seboj. Ponesrečenec je tri ure kasneje umrl v novo-moški bolnišnici.

Dobrega delavca bomo težko pogrešili, ohranili pa ga bo mo v trajnem spominu.

Orkanski vihar je 13. novembra 1972 v Zahodni Nemčiji porušil 17 milijonov kubičnih metrov lesa, v Holandiji 2 milijona in 6 milijonov v Vzhodni Nemčiji, skupaj torej 25 milijonov m³ lesa.

Po podatkih mednarodne komisije za topol je bilo v letih 1970-74 največ umetnih nasadov topola v Franciji in sicer 190.000 ha, medtem ko jih je bilo v Jugoslaviji 80.000 ha. Med velike proizvajalce topolovega lesa spadajo v Evropi še Španija, Italija, Madžarska in Romunija (od 128 - 165 tisoč ha).

Delavcu, ki izpolnjuje pogoje za polno osebno pokojnino, preneha delovno razmerje, razen če pristojni organ TOZD ugotovi, da sta organizacija združenega dela in delavec soglasna, da delavec nadaljuje delovno razmerje.

Upokojenec, ki je v rednem delovnem razmerju in prejema pokojnino in osebni dohodek iz delovnega razmerja, se mora v roku šestih mesecev dogovoriti z organizacijo združenega dela, ali bo ostal v delovnem razmerju v delovni organizaciji in prejemal osebni dohodek iz dela ali pa bo prenehal delovno razmerje in prejemal samo pokojnino.

Kako bo z zaposlovanjem upokojencev?

Nihče ne more biti hkrati delavec v delovnem razmerju in upokojenec, to je, da ne more hkrati prejemati pokojnine in osebnega dohodka iz delovnega razmerja.

Upokojenec lahko v izjemnih primerih sklene z delavci organizacije združenega dela pogodbo o delu, vendar o omejenem trajanju: največ 20 ur na teden. Upokojenec v tem primeru ne izgubi status upokojenca in se mu izplačevanje pokojnine ne ustavi.

Dohodek upokojenca iz pogodbe o delu bo podvržen posebnemu davku; predlagana je stopnja 40 %.

Pogodbo o delu lahko sklene občan (upokojeni delavec) za opravljanje začasnega ali občasnega dela največ za 90 dni v letu, po novih predpisih pa tudi za delo, ki se opravlja tekoče, vendar v omejenem trajanju (20 ur na teden). Organizacija združenega dela mora določiti taka dela v svojem samoupravnem aktu.

To je le nekaj bistvenih določb iz predloga zakona o delovnih razmerjih ter zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, ki ju je sprejela skupščina SRS konec lanskega leta.

FRANC MARKOVIČ

Zeleni bor in japonski macesen sta izmed iglavcev najbolj odporna proti onesnaženemu zraku, pri listavcih pa trepetlika, poljski javor, breza in jerebika. Zlasti slednja je tudi okrasno pomembna.

Pod ta posnetek lahko zapišemo: inšpektor na obisku. Ing. Jože Kruljac, medobčinski gozdarski inšpektor, na strokovnem pregledu opravljenega čiščenja v 20 ha nasadu smreke v Stopiški gmajni. Ob njem sta gozdarska tehnika Mirko Bajt in Uroš Kastelic, ki sta osnovala že prenekateri hektar gozdnih nasadov.

Pokojninsko in invalidsko zavarovanje kmeta kooperanta

Kmet kooperant iz S. sprašuje: „Že nekaj let proizvodno sodelujem z gozdnim gospodarstvom in s kmetijsko zadrugo. Kakšni so pogoji za sprejem v delavsko zavarovanje in kje se prijavim?“

Kmet, ki združi svoje delo in delovna sredstva z zadrugo ali z gozdarskim obratom za kooperacijo in dosega v tem proizvodnem sodelovanju minimalni osebni dohodek delavca v TOZD, se lahko pokojninsko zavaruje kot kmet-kooperant. Prispevke za zavarovanje plačuje kmet-kooperant po eni izmed petih osnov, ki se gibljejo od 2.907 do 5.762 din na mesec. Po teh osnovah se tudi odmerja pokojnina.

Kmet-kooperant lahko vloži zahtevek kadarkoli pri gozdnem gospodarstvu ali kmetijski zadrugi; verjetno ga bo vložil tam, kjer dosega večji dohodek. Zglasite se pri KZ ali GG, kjer bodo izpolnili vse potrebne dokumente, vam dali še druga potrebna pojasnila, prijaviteli pri skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja in vodili evidenco plačila prispevka. Povemo pa naj še to, da je z 31. decembrom 1978 prenehala pravica do nakupa pokojninske dobe za nazaj.

Po sedaj veljavnih predpisih bi taka bukev zaradi svoje izredne debeline morala še rasti. Vsa drevesa, debelejša od 120 cm, so namreč zavarovana kot naravni spomeniki. Rasla je na Palatini v Radohi in posekana je bila pred uveljavitvijo predpisa o zavarovanju. Ob posekani bukvi je revirni gozdar Ivan Bukovec, ki že dolgo skrbi za radoške gozdove.

Poprečni OD v gozdarstvu znatno pod doseženimi v gospodarstvu SRS

Iz podatkov o poslovanju in razporejanju dohodka in čistega dohodka v prvih devetih mesecih 1978 je razvidno, da so gozdna gospodarstva upoštevala določila resolucije in panožnega sporazuma o razporejanju dohodka in delitvi sredstev za osebne dohodke. Ugotavljajo, da so osebni dohodki v gozdarstvu, izločeni iz dohodka, znatno pod dogovorjenimi. V letu 1978 so osebni dohodki v gozdarstvu porasli manj kot v gospodarstvu Slovenije. Na račun terenskih dodatkov so se osebni dohodki povečali za okrog 10%. V celoti so se osebni dohodki povečali nasproti letu 1977 za 18%. Dejansko povečanje osebni dohodkov je le 8% ali za okrog 14% manj kot v gospodarstvu v SRS. Po gozdnih gospodarstvih so osebni dohodki dokaj dobro izravnani.

Komisija za spremljanje panožnega sporazuma je v zvezi z razporejanjem dohodka in osebni dohodkov med drugim sklenila:

Gozdna gospodarstva morajo ob koncu leta kolikor mogoče uskladiti razporejanje dohodka z določili resolucije.

Gozdna gospodarstva, ki imajo relativno nizke poslovne

rezultate in nizke osebne dohodke, morajo strmeti, da bodo dosegla takšne poslovne rezultate, da bodo lahko rast osebni dohodkov prilagodila rasti življenjskih stroškov.

Tiste TOZD ali TOK, ki so prekršile dogovorjene osebne dohodke, morajo preveriti, ali

so bili izračuni pravilni. Ob zaključku leta je treba dogovorjene osebne dohodke prilagoditi novim navodilom, ki jih bo posredovala komisija.

Čimprej je treba pripraviti nov panožni sporazum o razporejanju dohodka in osebni dohodkov.

Valorizacija nadomestila za čas delavčeve bolezni

29. člen pravilnika o osnovah in merilih za delitev sredstev za osebne dohodke in skupno porabo TOZD določa, da se obračunava nadomestilo osebne dohodka za čas bolezni do 30 dni v višini 90 oz. 100% poprečnega osebne dohodka, ki ga je delavec prejel v preteklem letu, valoriziranega vsake 3 mesece na podlagi statističnih podatkov o gibanju osebni dohodkov v gospodarstvu v SR Sloveniji. V redni mesečni prilogi Delavske enotnosti „Vzajemnost“ z dne 25. 12. 1978 je objavljeno obvestilo o valorizaciji osnov za obračun nadomestila osebne dohodka za čas bolezni do 30 dni.

Po podatkih zavoda za statistiko znaša poprečni mesečni osebni dohodek na zaposlenega v gospodarstvu v SRS v obdobju julij–september 5.840 din, kar je 24,4% več kot v poprečju leta 1977. Delavcem, ki so bili na bolniški v času od 1. julija do 30. septembra 1978, se nadomestilo osebne dohodka valorizira v višini 24,4% na lansko osnovo.

F. M.

Že v decembru 1976 je generalna skupščina Združenih narodov proglasila leto 1979 za mednarodno leto otroka. Vsi napor in vsa sredstva bodo letos usmerjena v konkretna dela, s katerimi bodo pomagali najbolj ogroženim otrokom po vsem svetu. Lakota, bolezn, podhranjenost in druge težave groze več kot 500 milijonom otrok v najbolj nerazvitih deželah po svetu, medtem ko deklaracija o pravicah otrok, sprejeta pred 20 leti, lepo razglša: „Vsakemu otroku na svetu je treba omogočiti fizični, mentalni, moralni, duhovni in družbeni razvoj na zdrav in normalen način ter pod pogoji svobode in dostojanstva.“

V naši državi bomo zahteve mednarodnega leta otroka izpolnjevali z nadaljnjim uresničevanjem že znanih stališč in samoupravnih odločitev o izboljšanju položaja otrok zlasti v krajevnih skupnosti in občinah.

Spet: presežen „rekord“ v cenah

Ob koncu leta so statistične ocene o gibanju cen na drobno, o življenjskih stroških in cenah storitev potrdile, da smo spet presegli dogovorjene sklepe: cene v lanskem letu so v primerjavi z letom 1977 poskočile za 16 odstotkov (v letu 1977 pa so se dvignile, kot je znano, za 14 odst.). Kmetijski proizvodi so se lani podražili za 14 odst., alkoholne prijače za 8 odst., storitve za 14 odst., od tega najbolj obrtne storitve — kar za 21 odstotkov. Za 16 odst. so skočile stanarine in komunalne usluge, prometne in PTT storitve za 12 odst., za 17 odst. pa gostinske storitve. Oogrevanje in razsvetljava sta najbolj pripomogla k skoku življenjskih stroškov, saj sta se lani podražila kar za 26 odst.

Leta 1971 je na vsakega prebivalca Slovenije odpadlo 51,7 arov kmetijske površine. Toda, če se bo zaraščanje in opuščanje ter zazidava plodnih površin nadaljevala tako kot sedaj, bomo ob povečanem številu prebivalcev (2.213.000) leta 2000 v Sloveniji imeli le še 29,4 arov kmetijske površine na prebivalca (dr. Fr. Sunčič).

V ZSSR zbirajo drevesni sok listavcev — breze in javorja. Pri drevesu namestijo 3-litrsko steklenico, ki jih potem polne zbirajo enkrat ali dvakrat na dan. (V nemških lekarnah prodajajo zdravilni brezov sok).

Prometna varnost na naših cestah

V letu 1977 je bilo zabeleženih v Jugoslaviji skoraj 3 milijone kršitev prometnih predpisov. Odvzetih je bilo 70.000 vozniških dovoljenj, zaradi težjih tehničnih pomanjkljivosti pa je bilo iz prometa izključenih več kot 140.000 vozil.

V letu 1977 je bilo v Jugoslaviji poškodovanih več kot 70.000 ljudi, preko 5.000 pa jih je zaradi poškodb umrlo. V Sloveniji je več kot 50 % umrlih voznikov starih med 18 in 25 let.

Najpogostnejši povzročitelj prometne nesreče je še vedno voznik, saj se je po njegovi krivdi zgodilo okoli 80 % vseh nesreč.

Najhujše prometne nesreče se dogajajo zaradi kršitve najosnovnejših prometnih pravil: prevelike hitrosti, prehitavanja, prednostne vožnje, zaradi opustitve nakazovanja smeri vožnje in zaradi alkoholiziranosti voznikov.

Da bi zmanjšali tako visok krvni davek in neprecenljive materialne stroške, bodo v Jugoslaviji poleg urejanja cest sprejeli še nekatere nove predpise na področju prometne varnosti.

Varnost cestnega prometa bomo udeleženci v prometu najboljše in najhitreje zagotovili, če bomo spoštovali zakonske predpise.

FRANC MARKOVIČ

Predlog zakona o gozdovih

V programu dela vseh zborov skupščine SR Slovenije za leto 1979, ki je bil objavljen v „Poročevalcu“, glasilu za delegacije in delegate, je v letu 1979 predvideno obravnavanje štirih zakonov, pomembnih za družbenoekonomski položaj kmetov. Zakon o gozdovih bo usklajen z zakonom o združenem delu, zlasti glede na samoupravno organiziranost kmetov v gozdarskih temeljnih obratih kooperantov. Spremenjene bodo določbe o samoupravnih interesnih skupnostih za gozdarstvo zaradi krepite njihove vloge in pa določbe o ugotavljanju tistega dohodka TOZD gozdarstvo, ki izvira iz različnih naravnih proizvodnih možnosti pri gospodarjenju z družbenimi gozdovi. Osnutek zakona o spremembah bodo zbori skupščine obravnavali v III. trimesečju, predlog zakona pa v IV. trimesečju.

Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o starostnem zavarovanju kmetov

Predlog za izdajo tega zakona bo skupščina obravnavala v II. trimesečju, osnutek v III. trimesečju in predlog zakona v IV. trimesečju. Predvidene spremembe in dopolnitve zakona se nanašajo predvsem na varstveni dodatek kmetov – borcev v NOV, hkrati pa urejajo finančna vprašanja, ki utegnejo nastati, če družbeno pravne osebe, ki bi prevzele od kmetov – zavarovancev njihova zemljišča, ne bi plačale prispevka.

Zakon o hranilno – kreditnih organizacijah

bo urejal način ustanavljanja in poslovanja hranilno – kreditnih služb v kmetijskih in gozdnogospodarskih organizacijah. Novi zakon naj bi določil splošna načela in organiziranost in delovanje vseh oblik hranilno kreditnega poslovanja. Osnutek zakona bo skupščina

obravnavala v I., predlog zakona pa v III. trimesečju.

Zakon o obrambi pred točo,

ki bo obravnavan v II. in IV. trimesečju, bo uveljavil enoten sistem obrambe pred točo v Sloveniji. Tako bi lahko dosegli obvarovanje kmetijskih pridelkov in drugih materialnih dobrin pred posledicami te naravne nesreče.

Iz resolucije o politiki izvajanja družbenega plana SRS v letu 1979

O gozdarstvu

SIS za gozdarstvo SR Slovenije si bo prizadevala za izboljšanje sistema načrtovanja in s tem za doseganje večje povezanosti med gozdno gospodarskimi načrti enot in razvojnimi programi temeljnih organizacij združenega dela. Poskrbela bo za sklenitev samoupravnega sporazuma med gozdnogospodarskimi organizacijami za izvajanje in financiranje del na razširjeni gozdno – biološki reprodukciji, upoštevajoč nove podatke o malodonosnih gozdovih. Do konca leta 1979 bo izdelala program naložb v melioracije malodonosnih gozdov zaradi hitrejšega povečanja lesnosurovinne osnove.

SOZD Slovenija – papir bo zaradi dolgoročne oskrbe z lesom

pospešila pridobivanje zemljišč za intenzivne nasade (plantažno gojenje lesa) in v ta namen pripravila osnutek ustreznega samoupravnega sporazuma.

Vendarle nova stanovanja?

V Novem mestu si lahko „milijonar“, vendar za svoj denar nečesa danes ne moreš kupiti: stanovanja! Tudi z zlatom ga ne moreš plačati, ker novih stanovanj enostavno ni na prodaj. Občinska zbornica krajevnih skupnosti in združenega dela sta na svojih sejah 28. 12. 1978 med drugim sprejela odlok o razglasitvi splošne prepovedi prometa z zemljišči, prepovedi parcelacije zemljišč ter prepovedi graditve in spremembe kulture zemljišč, ki jih bo obsegal zazidalni načrt za del ureditvenega območja C-5 v predelu med Irčo vasjo in Brodom.

Enaka prepoved je izdana tudi na ureditveno območje B-10 v Žabji vasi. Kot vemo, so decembra le stekla dela za novo stanovanjsko soseko ob Cesti herojev (nasproti pokopališča v Ločni). Torej vendarle premik...

NESLAVEN REKORD: 723 mrtvih na cestah!

Kar smo predvidevali, se je že uresničilo: lani je bilo na slovenskih cestah v prometnih nesrečah 723 mrtičev. „Presegli“ smo neslavni rekord iz leta 1973, ko je na naših cestah umrl 701 človek.

Kako tragične razmere je zavzela prometna (ne) varnost na naših cestah, lahko razberemo tudi iz novoletne poslanice predsednika Tita: opozoril je na ljudske žrtve v prometu, ko bi si vsi morali kar najbolj prizadevati za človeka, našo največjo dragocenost!

Takih starih mam (bukev je mati gozda!) je tudi na Palatini vse manj. Zaradi poškodb ob požaru, ki so ga zanetili okupatorji med drugo svetovno vojno, se sušijo in propadajo.

Vpliv gozda na ekološke lastnosti tal

Na Češkem so na področju jelovih — bukovih gozdov raziskovali življenjske razmere v tleh pod čistimi smrekovimi gozdovi, mešanimi gozdovi jelke in smreke, smreke, macesna in bukve ter hrasta, bora in bukve. Ugotovili so, da so boljši življenjski odnosi pod iglavci zaradi hitrega razpadanja celuloze in večje aktivnosti gliv — plesnivk. Niso pa opazili slabšanja tal pod monokulturami iglavcev.

Na področju Altaja (ZSSR) zasadijo vsako leto na okrog 8000 ha zaščitnih pasovih 20 milijonov sadik, od tega polovico breze. Ugotovili so, da je tako vlaganje gospodarno.

V Romuniji po posebnem postopku kompostirajo bukovo žaganje v posebnih jamah v drevesnicah. Analize kažejo, da je kompost primeren za gnojenje drevesnic, ker les razpade na ustrezne elemente. Stroški za jame so majhni in se hitro amortizirajo.

Temu bukovemu letjenjaku na Ljubnu se dobro pozna skrbno delo gozdarjev. O redčenju imamo vse več izkušenj in marsikje že lahko opazimo, kako močno so se izboljšali bukovi sestoji.

Potrjene nove prodajne cene gozdnih sortimentov

Minila so dobra štiri leta od zadnjega samoupravnega sporazuma o spremembi prodajnih cen gozdnih sortimentov. Zavod za cene SRS v teh štirih letih ni imel razumevanja za prošnje, ki so mu jih gozdarji pošiljali v potrditev. Ko pa so razmere postale nevzdžne, se je končno posvetila zelena luč tudi za nas. Vemo, da so se v omenjenem obdobju podražili skoraj vsi proizvodi in usluge, nekateri celo za 100 in več odstotkov. Gozdarstvo pa (po mnenju pristojnih činiteljev) v tem obdobju ni bilo v tako kritičnem položaju, da bi ga bilo nujno reševati s spremembo cen.

Prodaja je tekla pri nas, kot pri ostalih GG, s popuščanjem pri kvaliteti in z opuščanjem sortimentov, katerih proizvodnja ni bila rentabilna. To pa ne velja za prostorninski les, katerega proizvodnje nismo ukinili.

Naj opišem postopek za spremembo cen.

Najprej je komisija za tržišče in cene pri poslovnem združenju gozdnogospodarskih organizacij v Ljubljani sestavila predlog novega cenika. Ta predlog smo ponudili porabnikom, to je lesni industriji, celulozni industriji, rudnikom in ostalim porabnikom, ki so bili podpisniki že v prvem sporazumu iz leta 1974. Na našem območju so podpisniki vsi večji porabniki lesa kot so Novoles, Pionir in

rudnik Kanižarica. Med njimi ni bilo drugega največjega porabnika lesa na našem območju, to je Industrije motornih vozil, ki je pristopila k podpisnikom šele pri zadnjem sporazumu.

Od vseh navedenih delovnih organizacij smo dobili soglasje za predlog novega sporazuma. Po istem postopku je moralo vsako gozdno gospodarstvo v Sloveniji dobiti soglasje od vseh večjih porabnikov na svojem območju. Poslovno združenje gozdnogospodarskih organizacij je nato predložilo Zavodu za cene SRS vlogo s soglasji in pred-

logom novega cenika, ki ga je omenjeni zavod v treh etapah tudi sprejel.

Povečanje cen po sortimentih in posameznih kvalitetnih razredih je različno in je precejšnje, vendar dejansko ne vpliva bistveno na dvig poprečne prodajne cene, ki smo jo dosedaj dosegli s preimenovanjem sortimentov in z uvrščanjem v višje kvalitetne razrede. Raven cen, ki so jih lesna industrija in ostali porabniki pripravljani plačati, smo tako že dosegli. Drugače rečeno: pri prodaji in odkupu se bomo s pomočjo nove-

ga cenika spet približali veljavnemu standardu za gozdne sortimente.

Prihodnje leto pa se bodo kot doslej cene oblikovale z uvrščanjem in sklepanjem novih sporazumov na osnovi dohodkovnih odnosov. Znano je, da je cenik pri taki delitvi dohodka le akontativnega pomena. Pričakovati pa je rast cen podobno kot v prejšnjih letih, pri čemer so naše cene odvisne od cen polfinalnih oziroma finalnih izdelkov naših odjemalcev.

Kaj pa odkupne cene? Po istem načelu kot prodajne se bodo oblikovale tudi nove odkupne cene po sortimentih in klasah. Od prodajne cene odštejemo stroške gospodarjenja in biološko amortizacijo. TOK in kooperanti — lastniki gozdov so soustvarjalci dohodka in zato dobijo pri prvem izplačilu le akontacijo, po periodičnih in zaključnih računih pa še razlika, ki je rezultat boljšega gospodarjenja in cen, ki jih plačujejo kupci. Iz poprečnih prodajnih cen, ki se na račun novega cenika ne bodo bistveno dvignile, kot sem že omenil, izhaja tudi poprečna odkupna cena. Izjema so le drva vseh vrst katerih cena se je znatneje dvignila. Sicer pa počakajmo, kaj bo prinesel začetek novega leta na tem področju.

TOK Gozdarstvo Črnomelj

Že ob polletju je svet koo-prantov naročil gozdarjem, da opišemo vsa za popravilo potrebna gozdna pota, vlake in ceste, seveda posebno tiste, po katerih se prepelje največ lesa.

Približni izračun za predlagana popravila je znašal 800.000,00 din. Zaradi izjemno dobrega poslovnega rezultata ob devetmesečnem obračunu je svet sklenil, da se iz dohodka izloči 1.000.000,00 din za že omenjena popravila. Zakaj več kot je kazal izračun? Predvsem zaradi tega, ker so se zvišale cene gramozov in prevozov, pojavile pa so se tudi nove potrebe po popravilih raznih potov in vlak.

Marsikoga bo verjetno zanimalo, katere prometnice smo že popravljali, kam je bil napeljan gramoz, na katerih vlakih smo že minirali in kje še bomo. Preveč je vsega, da bi naštevati posamezna pota. Na kratko povedano: udeležene so skoraj vse krajevne skupnosti na območju občine Črnomelj in Metlika. Kljub temu naj naštejemo le nekaj prometnic, na katere smo napeljali večje količine gramozov. To so: Dalmatinska cesta, cesta Trojetov križ — Pribišje, Žuniči — Hrastovo brdo in Sinji vrh — Gorica.

JOŽE VIDERVOL, dipl. ing.

LUDVIK STARIČ, dipl. ing.

Radoške in gorjanske hoste med osvobodilnim bojem

Italijanski okupator je takoj po prihodu sklenil naše gozdove opustošiti in posekati predvsem vse drevje, debelejše od 10 cm.

Del tega načrta so Italijani uresničili, saj so že v prvi polovici leta 1942 posekali zaradi „varnosti“ širok pas gozdov ob železnici in nekaterih cestah. V gozdovih Radohe in Gorjancev pa okupator še ni pričel z uničevalnimi sečnjami, čeravno se je na to pripravljaj. Njegovo namero je preprečila energična akcija vodstva OF, kakor tudi upor prebivalstva pod Gorjanci. Upravniki, ki so se tedaj zbirali v partizanske čete, so gozdnim delavcem in „furmanom“ prepovedali delati za Italijane. Številnim lesnim manipulantom in trgovcem, ki so bili lakomni tujčevega denarja, pa so pognali strah v kosti. Vendar pa so se nekaterim teh plačancev le cedile sline po dobrem lesu, ki je rasel v gozdovih Radohe in Gorjancev.

Da bi morebitno izkoriščanje teh gozdov preprečili, je krajevno poveljstvo partizanske zaščite v Podgradu po nalogu gorjanskega bataljona v juliju 1942 izvedlo sabotažno akcijo, v kateri je na več mestih porušilo glavno cesto Težka voda – Vahata. Tako bi bil otežkočen prevoz lesa po tej prometni žili v Novo mesto. Hkrati je bila zmanjšana tudi nevarnost nenadnega vdora sovražnika v podgorske vasi na tem koncu Gorjancev. Toda čeprav okupatorju ni uspelo izvesti prvotne zamisli o opustošitvi teh gozdov, je v Radohi in na Gorjancih le napravil veliko škodo. Tako sta bili požgani ter popolnoma uničeni obe lesni tovarni. V Radohi je bil unjčen tudi železniški vozni park. Italijani so tudi požgali

skoraj ves gozd na Peščeniku, kjer je požar divjal več dni in je popolnoma uničil mlado podrast, bukovi semenjaki pa so bili močno obžgani. Ker je pogorel tudi humus, kvarne posledice požara še sedaj, po 36 letih, niso povsem izginile.

Radoške in gorjanske hoste v času narodnoosvobodilne vojne niso nudile le varnega zavetja partizanskim borcem, ampak so dajale tudi gospodarske koristi. Tako je rajonski odbor Brusnice takoj po izgonu Italijanov iz teh krajev junija 1942 organiziral kuho oglja v Gorjancih. Oglje so takrat potrebovali za obratovanje pamega mlina v vasi Gabrje. V tem mlinu so mleli žito tako za prebivalstvo kakor tudi za partizane. Kuhal ga je sedaj še živeči oglar Alojz Murgelj iz Pangrčgrma.

V septembrskih dneh 1942 se je na Dolžu utaborila precej močna belogardistična posadka. Tudi beli vojščaki so si lastili pravico do gozdov. Ker si je

posadka hotela zagotoviti zimsko zalogo drv, je načrtovala sečnjo ter jo ob podpori „oboroženih sil“ izvedla v Gorjancih.

Za prevoz lesa so mobilizirali kmete z vprežno-živino po vaseh vse tja do Podgrada. V tej akciji so posekali mlado, gladko bukovino ob Gorjanski cesti na „Ajnerju“ (odd. 1). Sekači so naredili v sestoji grdo luknjo, ki je bila vidna še vrsto let po osvoboditvi. Posadki pa ni bilo usojeno, da bi v miru porabila to gorjansko lesno zalogo, saj je morala že ob koncu novembra 1942 pod silo razmer, seveda pod pritiskom partizanov, zapustiti postojanko na Dolžu.

V letu 1944 je začela delovati komisija za upravo narodne imovine (nadalje KUNI), ki je v takratnih razmerah že uvažala gospodarjenje z javnimi nekmetijskimi gozdovi, kakor tudi s kmetijskimi zemljišči, ki so bila odvzeta okupatorju in njegovim pomagačem. Tako je bila že v zgodnji jeseni tega leta organizirana gozdna čuvajska služba v

Gorjancih in Radohi. To službo je organiziral Jože Rakoše, prvoborec iz Gabrja, ki je bil tedaj član KUNI. Spominjam se, da je bil na Radoho postavljen za gozdnega čuvaja Ivan Ambrožič iz Podgrada, ki je bil po koncu vojne še nekaj let v službi kot logar v tem revirju.

Leta 1944 pa vse do osvoboditve so se na področju Podgrada in v bližnjih vaseh stalno zadrževale partizanske brigade. Partizanske kuhinje so porabile veliko drv za pripravo hrane, še veliko več pa se je porabilo lesa pozimi 1944/45 za ogrevanje. Rajonski odbor Stopiče oz. krajevni narodnoosvobodilni odbori (KNOO) so morali tudi v tem smislu skrbeti za našo vojsko. Za potrebe naših brigad je bila posekana precejšnja količina lesa v Škrbcu in Lipnem vrhu v Radohi. Drevje za posek je nakazoval gozdni čuvaj ali član KNOO tako, da vojaške enote niso sekale po svoji presoji.

Iz radoških in gorjanskih gozdov so oddajali les tudi drugim zasebnim kupcem proti plačilu. Izkupiček od tega lesa, kakor tudi iz drugih virov narodne imovine je rajonski odbor oz. KNOO odvajal na okrožno gospodarsko komisijo Novo mesto. Le-ta pa je zbrana denarna sredstva s terena odvajala na sedež KUNI.

JOŽE KLOBČAR

Vedno manj kmetov

Po popisu prebivalcev je bilo leta 1961 v Jugoslaviji 4.731.359 aktivnih kmetov, leta 1971 pa še 3.820.227. Od tega je bilo nepismenih 25 % (v Sloveniji 1 %, na Kosovu 40 %). Največji odstotek nepismenih kmetov je starih preko 65 let.

Decembra 78, ko še ni bilo snega, smo naleteli na dobre podgorske sekače Antona Šimca, Draga Jeniča, Franca Erlaha in Antona Plantana prav pri malici. Ob ognju so si pogreli hrano, ki so jo prinesli od doma. Ko bodo na TOZD (Gozdarstvo Novo mesto) dobili avtobus in si uredili prehrano, bodo tudi za radoške delavce prišli boljši dnevi. Toda brez težkega dela v gozdu ne bo šlo nikdar. Na sliki: pri redčenju v 12. odd.

Pionirji z Neretve: častni člani ZIT Jugoslavije

Za most na Neretvi – častno članstvo Zveze inženirjev in tehnikov Jugoslavije

Lani je poteklo 35 let od slavne bitke na Neretvi, ki so po Titovi zamisli borci NOV iz premočnega sovražnikovega obroča rešili na tisoče ranjencev. Pri tem junaškem in slavnem dejanju so odločilno sodelovali tudi borci inženirske čete vrhovnega štaba NOV, ki so v začetku marca 1943 kljub sovražnikovem navalu v nekaj dneh porušili pet železniških in cestnih mostov na reki Rami in Neretvi in 7. marca zgradili na Neretvi legendarni most.

V inženirski četi je bilo pod strokovnim vodstvom inženirja Vladimira Smirnova 45 borcev, mladih delavcev in kmetov, med njimi pa sta bila le dva inženirja in en tehnik.

Kot priznanje za junaška dela v odločilnem obdobju našega osvobodilnega boja je skupščina zveze inženirjev in tehnikov Jugoslavije na seji decembra 1978 imenovala za častne člane ZIT vse žive, padle in umrle borce pionirske čete Vrhovnega štaba NOV.

Ob podelitvi častnega članstva je namestnik načelnika tehničnega oddelka v Vrhovnem štabu polkovnik ing. Živadin Djurdjević dejal:

„To je pomembno dejanje ZIT in velik, nepozaben dan za Titove pionirje!“

Koliko nas je in kje delamo

Konec lanskega leta nas je združevalo svoje delo v delovni organizaciji gozdno gospodarstvo Novo mesto 685 delavcev. Delali pa smo:

Delovno mesto	TOZD Novo m.	TOZD Straža	TOZD Pod- turn	TOZD Črmoš- njice	TOZD Črno- melj	TOK N.m.	TOK Črno- melj	TOK Treb- nje	TOZD gradnje	skupne službe	Skupaj 1978
vodje TOZD, TOK, direktor	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10
pomočnik	1	-	1	1	1	1	-	-	-	-	5
revirni vodja	3	2	2	2	3	6	5	4	-	-	27
tehniki v revirju	2	2	2	2	-	6	2	2	-	-	18
gozdarski delovodja	2	2	2	1	3	5	4	-	-	-	19
šofer tovor. avtomobila	4	3	5	3	3	-	-	-	-	-	18
traktoristi	3	3	6	6	2	-	-	-	-	-	20
gozdni delavci	16	25	35	34	30	12	11	6	-	-	169
delavci v gojenju	25	24	6	6	18	2	-	4	-	-	85
cestarji	5	8	9	4	7	-	-	-	-	-	33
voznik konjske vprege	5	5	8	6	7	-	-	-	-	-	31
delavci v drevesnici	8	-	14	4	2	-	-	-	-	-	28
kuharice	1	-	3	2	2	-	-	-	-	1	9
snažilke	1	1	1	2	1	-	-	1	-	2	9
delavci v knjigovod. in admn.	3	3	3	2	3	3	2	2	2	33	56
minerji	-	1	1	1	1	-	-	-	3	-	7
naklad. vagonov	6	6	-	-	10	-	-	-	-	-	22
delavci na žagah	13	2	-	-	2	-	-	2	-	-	19
delavci na obtesovalnici	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	4
strojniki	1	1	-	-	1	-	-	-	4	-	7
delavci pri izdel. vlak	-	8	6	4	2	-	-	-	-	-	20
strok.del. skup.sl.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	14	14
ostali	13	-	3	4	-	1	-	4	27	3	55
1978	113	101	108	85	99	37	25	26	37	54	685
1975								27	28	49	679
1972											719

Tovariš Ernest Haler - petdesetletnik

14. decembra je tov. Ernest Haler, pomočnik vodje TOZD gozdarstvo Črmošnjice, praznoval 50. letnico svojega življenja.

Ko mu je zjutraj na poti v službo prvi sodelavec čestital ob rojstnem dnevu, je bil verjetno tudi sam presenečen, da je že zakoračil v šesto desetletje, saj mu leta še niso v breme, hodi še vzravnin in je poln življenjske sile.

Rodil se je 14. 12. 1928 v Koprivnici pri Brestanici v delavski družini k a sin očeta Jožeta in matere Jožefe, ki sta že oba pok. žna. Tri razrede osnovne šole je opravil pred drugo svetovno vojno, dva pa med vojno. V letih NOB je bil delaven kot terenski obveščevalec na območju Kozjanskega.

Po II. svetovni vojni je nadaljeval šolanje na nižji gozdarski šoli v Mariboru. Prej se je zaposlil na Gorenjskem pri GG Bled k a praktikant na taksaciji za tri mesece.

Potem je delal pri GG „Podvelka“ in po reorganizaciji v GG Slovenj Gradec, še vedno k a praktikant do leta 1949. Ker ga je vleklo na Dolenjsko, se je še istega leta zaposlil pri GG Novo

mesto kot logar v Radohi. V letu 1950 je bil najprej upravitelj gozdne uprave v Črmošlju, nato pa preseljen v Črmošnjice na delovno mesto pomočnika upravitelja vse do leta 1955. Med tem se je poročil in si ustvaril petčlansko družino.

Delo logarja je pravljal v revirju Drvodelnik vse do leta 1960, ko je odšel kot izkušen gozdar v srednjo gozdarsko šolo v Postojno. Po dveh letih študija se je ponovno zaposlil pri TOZD Črmošnjice na delovnem mestu revirnega vodje do leta 1965, nato pa kot referent za izkoriščanje gozdov, kar je še sedaj.

Med službovanjem v raznih krajih naše republike pa tudi na različnih delovnih mestih si je nabral veliko strokovnih in življenjskih izkušenj, ki jih rad prenaša na mlajše. Zaposlil se je še v času, ko je delavnik trajal precej več kot 8 ur in v težjih delovnih in življenjskih razmerah. Osebnih avtomobilov ni bilo na razpolago in prenočevali so v lesenih barakah tudi več dni skupaj, ločeni od svoje družine.

Omeniti je potrebno, da je tov. Ernest veliko delal tudi v samoupravnih organih, v družbenopolitičnih organizacijah TOZD Črmošnjice in v DPO v krajevni skupnosti in občini. Zadnje čase se je močno zavzemal za razvoj vasi Črmošnjice, da bi dobila vodovod, elektriko in asfalt, za kar je moral mnogokrat žrtvovati svoj prosti čas, zbirati sredstva ter nadzorovati dela.

Tov. Ernestu se zahvaljujemo za ves trud, ki ga je posvetil gozdarstvu in krajevni skupnosti in mu želimo še veliko uspeha in sreče tako v poklicu kakor tudi v zasebnem življenju.

LOJZE PUHAN

Ive Šubic: Priboljšek

Kako se bodo gledi prihodnji rodovi?

Nafte je na zemlji še za 30 – 40 let in če bomo izkoriščali tudi naftne škriljavce, še za nadaljnjih 10 – 15 let. Urana je za 20 – 40 let, zemeljskega plina za 25 – 40 let in največ premoga: za 150 – 250 let (ali bomo odpirali že zaprte rudnike?).

Veliko upov vzbuja izkoriščanje sončne energije. Toda ob vsem prizadevanju in raziskavah napovedujejo, da bi ta vrsta energije lahko leta 2000 krila le 2 odst. skupnih potreb (IT novine).

Zbori članov TOK Trebnje: z udeležbo nismo bili zadovoljni

V novembru so bili na naši temeljni organizaciji kooperantov zbori članov. Opravljeni so bili na vseh devetih mestih, kot zahteva statut TOK „Gozdarstvo“ Trebnje. Čeprav udeležba ni bila slaba, pa člani, ki so se zborov udeležili, z njo niso bili zadovoljni. Obveščanje je bilo zadovoljivo in ne bi moglo biti vzrok za razmeroma majhno zanimanje. Skoraj gotovo je, da smo se vsi, tako člani TOK kot tudi delavci TOK, še premalo potrudili, da bi s skupnimi močmi našli tiste interese, ki bi nas v vseh pogledih čim tesneje povezovali.

Prav na tem področju nas čaka še ogromno naporov, če hočemo premostiti sicer znano dejstvo, da je gozdna posest razdrobljena in da je prispevek gozda k celotnemu prihodku kmetije manjši od 10%. Iz tega

sledi, da je dohodkovna navezanost na gozd sorazmerno majhna, kar nujno potegne za sabo sorazmerno majhno zanimanje za gospodarjenje v TOK. Pa vendar smo se na vseh zborih na pobudo kmetov pogovorili o

obnovi žage na Veliki Loki in o popravilu poti. To kaže, da so zadeve, ki zanimajo vse in da bo prav take, ki so koristne za vse, treba pravilno vključiti v gospodarjenje. Če bomo tako postopali, bo naraščalo tudi zanimanje za celovito gospodarjenje v temeljni organizaciji kooperantov.

Še vedno je preveč čutiti, da je članstvo takorekoč prisilno. Zakon o gozdovih določa, da je vsak lastnik gozda – kmet tudi član TOK. Tako je treba kljub velikemu napredku v samoupravni organiziranosti in pri samoupravnih spodbudah članov TOK pojasnjevati združevanje, ki naj ne bo upravniško (administrativno) in prisilno, temveč izraz

skupnih želja in ciljev, za katere se spleča združevati denar in delo članov in delavcev temeljne organizacije kooperantov. Delavci TOK se nelagodno počutijo, ko morajo znova in znova na zborih pojasnjevati in dokazovati, da so njihova prizadevanja in naporu pristni in zares namenjeni skupnim ciljem in hotenjem in da bomo le s skupnimi naporu lahko dosegli napredek vasi in vsega kmečkega gospodarstva.

Zakoračili smo v novo leto, vedno bolj se približujemo letu 1980, ko naj bi nam nov območni načrt pokazal pot, ki naj bi jo prehodili v obdobju 1980–1990. Že letos moramo izkoristiti čas za to, da bo ta načrt res tudi odraz hotenj temeljnih organizacij kooperantov. Ta hotenja pa se morajo na vasi uskladiti z načrti temeljnih organizacij pri kmetijskih zadrugah. Tako bomo združevali moči in sredstva za večje gospodarske uspehe in tudi zbori članov TOK bodo še uspešnejši.

JOŽE FALKNER, dipl. ing.

Najpomembnejše: uresničevanje zakona!

Sindikalna konferenca GG o najvažnejših nalogah, ki so zdaj pred nami – V ospredju: slej ko prej zakon o združenem delu

Na decembrski sindikalni konferenci so člani sindikata obravnavali naslednja vprašanja: uresničevanje zakona o združenem delu, osnutek zakona o svobodni menjavi dela, o usmerjenem izobraževanju in delu delegatov in delegacij v TOZD in delovni organizaciji kot celoti. Po uvodnih poročilih in razpravi so člani konference ugotovili:

gozdno gospodarstvo je organizirano v skladu z zakonom o združenem delu in da so se TOK, kjer združujejo svoje delo delavci in kmetje – lastniki gozdov, uveljavile in resnično postale enakopravne TOZD. Delavci in veliko število kmetov lastnikov gozdov se je prizadevno vključilo v urejanje družbeno-

ekonomskih in samoupravnih odnosov v TOZD in delovni organizaciji. Ugotavljamo, da je med delavci in kmeti vse več zanimanja za večjo produktivnost, racionalizacijo in kvaliteto dela. Vse bolj jih zanimajo stroški, cene, normativi v lastni TOZD in v drugih TOZD v sestavi GG. Nadalje je konferenca ugotovila, da je večina samoupravnih aktov usklajena z zakonom o združenem delu in čakajo, da jih uresničujemo in dopolnjujemo. Zakon o skupnih osnovah svobodne menjave dela ureja vprašanja odnosov pri pridobivanju in razporejanju dohodka v zvezi z zadovoljevanjem delavcev v TOZD in delavcev, ki delajo na drugih področjih – v zdravstvu, izobraževanju itd. Prav tako ureja tudi odnose med delavci TOZD in delavci delovne skupnosti.

Temeljna značilnost svobodne menjave dela je samoupravno sporazumevanje med uporabniki (TOZD) in izvajalci (zdravstvo, šolstvo, skupne službe itd.). Zakon podaja osnove in merila, na podlagi katerih se oblikujejo sredstva za zadovoljevanje skupnih potreb.

Konferenca ugotavlja, da smo na področju sporazumevanja šele na začetku, da se še vedno spominjamo časov, ko je država ta vprašanja urejala z davki in težko razumemo neposredno dogovarjanje. Med nami je še vedno nezaupanje: v TOZD mislimo, da preveč damo, v SIS pa so prepričani, da premalo dobijo.

Konferenca meni, da naj se z zakonom seznanijo vsi delavci; čimprej se moramo lotiti njegovega uresničevanja, kajti le tako bo zakon bolj razumljiv.

Konferenca je podprla predlog skupščine dolenskih občin o usmerjenem izobraževanju v regiji.

F. MARKOVIČ

F. M.

Tone Pirc na kamionskem skladišču na Ljubnu zloga drva.

Srednjeročni načrt stanovanjske izgradnje

V razpravi o stanovanjskih vprašanjih je že večkrat kdo vprašal, ali ima gozdno gospodarstvo izdelan srednjeročni načrt za izgradnjo stanovanj. Da, ima ga. Sprejet pa je bil januarja 1976.

Plan stanovanjske izgradnje zajema: ocenitev stanovanjske izgradnje v letih 1971–1975 in predlog izgradnje stanovanj za leta 1976–1980.

V letih 1976–1980 naj bi za pridobitev stanovanj namenili 30.560.000 dinarjev, od tega 5.900.000 din za nakup družbenih stanovanj, 11.180.000 din za posojila delavcem za gradnjo in adaptacijo stanovanj, 13.000.000 din za gradnjo delavskih centrov, 480.000 din pa znašajo anuitete, vračilo dolga banki.

Gozdno gospodarstvo bi takrat potrebovalo 22 družinskih

stanovanj. Največ nerešenih primerov je v TOZD Podturn.

Do konca 1978 smo kupili 8 stanovanj, tri pa smo dobili od solidarnostnega sklada. V letih 1976–1978 smo dali 4.830.000 din posojila delavcem. Za delavski dom v Črmošnjicah je bilo porabljenih okrog 7.000.000 din. Iz tega pregleda lahko ugotovimo, da v sklad priteka manj denarja kot smo ga predvidevali in sicer zato, ker je izpadel prispevek iz sklada skupne porabe. Zaradi večjih obveznosti do ob-

činskih stanovanjskih skladov je zmanjšan delež prispevka od osebnih dohodkov. Občutno so porasle tudi cene družbenih stanovanj. Zaradi tega kljub posojilu, ki ga daje stanovanjska skupnost za nakup družbenih stanovanj, ne bomo mogli uresničevati srednjeročnega plana v celoti.

Upravni odbor je na zadnji seji razdelil stanovanjski sklad za leto 1979 na del 2.200.000 din za nakup štirih družbenih stanovanj (pri tem bo sodelovala s 40 – 50 % tudi stanovanjska skupnost), 2.500.000 din pa je namenil za posojilo delavcem za gradnjo stanovanjskih hiš.

Slavko Klobčar se pri redčenju na Palatini ozira, kam bo podrl bukev.

Prostovoljno članstvo v TOK

Skupščina SR Slovenije je konec leta 1978 sprejela predlog zakona o združevanju kmetov. Cilji združevanja so izboljšanje gospodarskega, socialnega in družbenega položaja kmetov ter organizirana proizvodnja. V sprejetem zakonu je dokončno sprejeto mnenje, ki smo ga v javni razpravi tudi mi zagovarjali: da obvelja načelo prostovoljnega združevanja kmetov v TOK v sestavi gozdnega gospodarstva.

Gospodarjenje z družbenimi in zasebnimi gozdovi je po 8. členu ustave obvezno skupno. Združenim kmetom lastnikom gozdov je zagotovljeno sodelovanje pri skupnem gospodarjenju z njihovimi gozdovi, odvisno pa je od njih samih, ali bodo to pravico izkoristili ali ne. Torej se bodo tisti kmetje lastniki gozdov, ki imajo gospodarski interes, nedvomno vključili v TOK. Kmetje lastniki gozdov, ki se ne bodo vključili v TOK, imajo kljub temu pravico dajati predloge, vendar o teh odločajo le člani TOK skupaj z delavci. Kmet-lastnik gozda, ki ni član, je vseeno vezan na sklepe TOK, ki jih ta sprejema v skladu z zakonom.

TOK se bo morala na podlagi sprejetega zakona pogovoriti z vsemi kmeti-lastniki gozdov, da prijavijo članstvo v TOK. Voditi bo morala seznam članov kooperantov in ga tekoče dopolnjevati. Kmetje lastniki gozdov - člani bodo skupaj z delavci v temeljni organizaciji kooperantov gospodarili z gozdovi v skladu z zakonom, volili in bili voljeni v samoupravne organe TOK in delovne organizacije ter v delegacije družbenopolitičnih skupnosti in samoupravne interesne skupnosti. Sprejemali bodo samoupravne akte, plane, obračun gospodarjenja, volili poslovodne organe in odločali o drugih zadevah, ki jih nalaga ustava, zakon o združenem delu in drugi predpisi.

FRANC MARKOVIČ

★

Iglice za vitaminsko moko (ZSSR)

Zadnje čase poleg drobnega vejčja in lesnih odpadkov izkoriščajo ponekod tudi iglice bora in jelke ter listje breze. Iz zelenja pridobivajo vitaminsko moko, klorofilno in karotinsko pasto, zdravilne snovi, eterična olja i.dr. Na 1 ha 20 m visokega borovega gozda je 14 t, v jelovem gozdu 43 t/ha in v brezovem 14 t zelene mase. Na podlagi podatkov 185 obratov za pridelovanje vitaminske moke je letna proizvodnja moke 14,8 t na enega zaposlenega. Največ uporabljajo iglice bora (65%), nekaj smreke (19,5%) in le malo listja listavcev.

Opozorilo vsem, ki uporabljate motorne žage!

Če vam motorka dobro ne dela, kontrolirajte:

- pravilno naravnost vijakov uplinjača L in H,
- prosti tek motorke (kombinacija naravnosti vijaka L in vijaka za prosti tek),
- čistočo zračnega filtra,
- da se ne bi kondenzirala voda v bencinskem rezervoarju in s tem voda v uplinjaču, po končanem delu, zlasti v zimskem času, napolnite bencinski rezervoar do vrha;
- če se motorka zaradi obilice žagovine in umazanije na motorni žagi ne pregreva.

Če vam veriga dobro ne reže, kontrolirajte:

- kot brušenja (30 - 35°),
- prsni kot (90°),
- kot rezanja (60°),
- premer okrogle pile (5-5,5 mm),
- znižanje zoba vodilca (globinskega zoba) 0,8 - 1 mm,
- zaobljenost zob vodilcev (globinskih zob),
- če so vsi zobje - rezilci - enako dolgi (s preprosto leseno šablono),
- če ni ena stran zob daljša od druge (s preprosto leseno šablono).

Če veriga dobro ne maže, kontrolirajte:

- količino olja v rezervoarju,
- čistost oljnega filtra,
- uravnavanje mazanja,
- napetost verige (pravilno jo napnemo tako, da se mrzla pri malce vzdignjenem listu s spodnje strani pritisne k listu. Po zategnitvi vijakov za pričvrstitev lista se lahko le-ta še z roko premika. Pri nepravilni napetosti ni zagotovljeno zadostno mazanje verige);
- izrabljenost spojnega dela

(„špice“) pogonskega členka (nastopa največkrat pri iztrošenem zobčniku ali preplitvem žlebu lista).

Življenjsko dobo verige podaljšate:

- če novo verigo pravilno vpletete (po znanih navodilih),
- če jo preko noči in kadar ne obratuje, date v olje,
- če jo pravilno brusite,
- če jo pravilno napenjate,
- če je mazanje zadostno.

Motorka bo dobro delala in ji boste podaljšali življenjsko dobo:

- če boste novo motorko pravilno vpeljali,
- če boste uporabljali pravilno mešanico (5%),
- če boste pravilno naravnali regulirne vijake uplinjača,
- če motorke ne boste preobremenjevali in je s tem pregrevali,
- če boste pazili na pravočasno

čiščenje zračnega filtra in da ne bi bil morda celo raztrgan,

- če boste uporabljali pravo svečko,

- če boste pazili na pravilno brušenje in dovoljeno mazanje verige (če je to zagotovljeno, motor manj obremenjete),

- če boste zagotovili zadostno hlajenje motorja (čiščenje reber cilindra),

- če ne boste uporabljali super bencina.

Obolelosti rok zaradi tresenja motorke boste manj izpostavljeni:

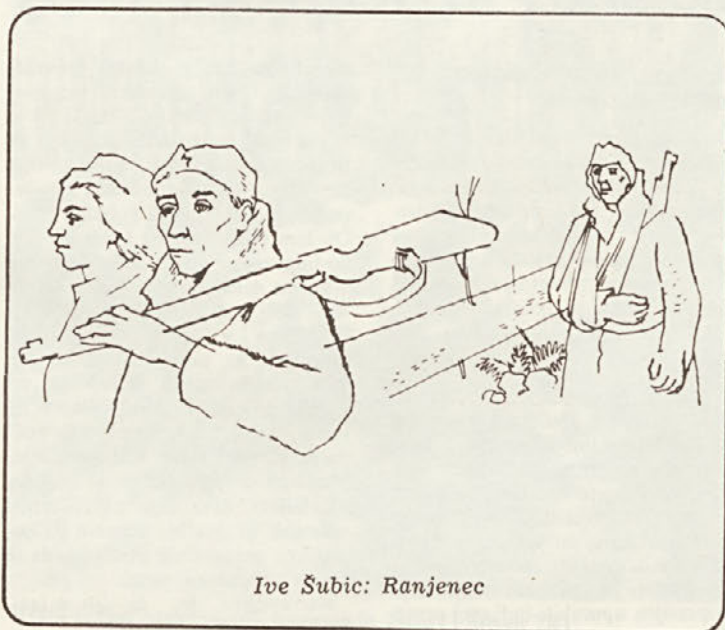
- če boste pravilno delali (mehko držanje motorke, pri obvejevanju vodenje motorke po debelu, itd.),

- če boste pravilno brusili verigo motorne žage (pravilni koti, enako dolgi zobje, pravilno znižanje globinskih zob, uporaba pile pravega premera),

- če boste uporabljali rokavice,

- če boste uporabljali lažje motorne žage.

JOŽE KURE, dipl. ing.

Ive Šubic: Ranjenec

Letališka mreža

Nekaj pomislekov ob presoji predloga samoupravnega sporazuma o temeljnih plana razvoja letališke mreže v SR Sloveniji za obdobje 1976 – 1980.

Čeprav po preučitvi predloga smatram, da je eden boljših, želim o njem izreči nekaj misli:

1. predlog zelo obširno nakazuje program razvoja letališke mreže v Sloveniji, daje predlog za zbiranje sredstev iz gospodarstva v višini 20 milijard S din in zato predpisuje stopnjo 0,28 odstotka od osnove, od katere se plačuje davek iz dohodka TOZD.

Vprašanje je, koliko bo plačala delovna organizacija in koliko od tega posamezna TOZD ali TOK.

2. V 8. členu zavezuje predlog vse pristopnike k temu sporazumu za tekoče plačevanje sprejete obveznosti in daje pooblastila službi družbenega knjigovodstva do kontrole nad pravilnostjo obračuna prispevka in njegovega plačila. To je pravilno le toliko časa, dokler ne preberemo 9. člena istega predloga, ki zagotavlja kontrolo nad vlaganjem, smotno in programsko uporabo združenih sredstev le s svojimi organi. Mnenja sem, naj bi bila stopnja kontrole enaka za pristopnika k sporazumu in izvajalca, to je: ali v obeh primerih služba družbenega knjigovodstva, ali lastni organi.

3. Vsak predlog samoupravnega sporazuma obvezno prikazuje širši družbeni interes za združevanje sredstev. Ko berem 10. člen obravnavanega predloga, se nehoti vprašam: kaj je širša družba? Ali je to le gospodarstvo, ki združuje sredstva, ali so to tudi organi, navedeni v 10. členu, s katerimi želi predlagatelj doseči nekatere olajšave, kot so prioriteta v družbenem razvoju (IS SR Slovenije), možnosti najemanja kreditov (poštna hra-

Kdo ve koliko drv je že znosil v 30 letih! Ivo Lovrinović ob svojem belcu, ki ga bo pravkar z enim samim potegom vrvi rešil težkega bremena. – Več kot 12 milijonov prn drv so bosanski konjiči prenesli iz družbenih gozdov našega območja v 30 letih. Sedaj pa, kot vse kaže, bo nov način predelave bukovine kmalu povzročil tudi drugačno spravilo. Bukovine ne bomo več razrezovali na meterske kose, temveč jih bomo vlačili kot „goli“ s traktorji, ki v vse večji meri nadomeščajo konje.

nilnica), davčne olajšave, oprostitve carinskih obveznosti itd.?

Mnenja sem, da bi moral predlagatelj sporazuma vsa gornja vprašanja rešiti predno je predlagal pristop in združevanje sredstev, kajti razumljivo je, da bo združevanje dolgotrajnejše in v višjih zneskih kot pa predvideva predlog, če ostane širša družba le gospodarstvo, ali drugače, če predlagatelj ne doseže bonitet, za katere se zavzema.

4. V 16. členu predlog določa, da nastanejo obveznosti po tem sporazumu z dnem pristopa k njemu, to je z dnem podpisa, in v 17. členu, da se ta samoupravni sporazum uporablja od 1. 1. 1976 in velja do konca leta 1980. Nehoti se postavlja vprašanje: ali ne bi bilo najbolje po-

čakati do 1. 1. 1980, da bi nam drugi zgradili letališko infrastrukturo, kakor tudi vprašanje: koliko TOZD ali OZD sporazuma ne bo podpisalo.

S to razpravo želim prispevati k dopolnitvi tega predloga in enotno obravnavanje na vseh TOZD, TOK in DSSS.

JURIJ MUHIČ

Capljanje za potrebami

Srednjeročni stanovanjski načrt terja, da bi do konca 1980 morali zgraditi v Jugoslaviji 820.000 novih stanovanj, od tega 350.000 v družbenem sektorju.

Kljub temu, da manjkata le še dve leti do konca srednjeročnega obdobja, je lani dobilo ključne novih stanovanj v naši državi samo 146.000 družin; v družbenem sektorju so zgradili 54.000 stanovanj, v zasebnem pa 92.000.

S takim zaostajanjem za vedno večjimi potrebami 820.000 novih stanovanj ne bomo zgradili. Primerov za potrditev takih žalostnih ugotovitev ni treba iskati v drugih republikah ali občinah: stanje v novomeški občini je na tem področju tako kritično, da dobesedno vpije po ukrepih, o čemer bomo v kratkem poročali malo več.

Izobraževanje članov in delavcev TOK

Gospodarjenje z zasebnimi gozdovi se precej razlikuje od gospodarjenja z družbenimi gozdovi. Gozdar nima opravka samo z gozdom, ampak je tudi družbenopolitični delavec, ki ima po zakonu o združenem delu stvarne zadolžitve, ki jih izpolnjuje v vsakodnevem stiku s člani obrata za kooperacijo. Dobro bi moral poznati vsa hotenja našega družbenopolitičnega razvoja in seveda tudi samoupravni razvoj temeljne organizacije kooperantov. Tako poznavanje in razumevanje razvoja v celoti bi mu dalo osnove in možnosti, da bi lahko brez posebnih težav izpolnil zadolžitve, ki mu jih sedaj nalaga družba. Osnove, ki jih je o tem

dobil v svojem štiriletnem šolanju, niso dovolj.

Gozdarji pripovedujejo, da na nekatera vprašanja na terenu ne morejo dati zadovoljivih odgovorov. Vprašanje je, kako pridobiti dodatno znanje z družbenopolitičnega področja, ki bi olajšalo gozdarjevo delo v zasebnem sektorju. Vzporedno s tem pa se poraja vprašanje, kako gozdarju pomagati pri tem delu.

Skupno gospodarjenje z zasebnimi gozdovi je precej zahtevno tudi za člana temeljne organizacije kooperantov. Tako gospodarjenje vsak dan poraja vrsto vprašanj, na katera je treba odgovoriti. Človek pa je najbolj zadovoljen takrat, kadar je na večino vprašanj sposoben odgovoriti sam. Za tako zadovoljstvo je pripravljen uporabiti tudi svoj prosti

čas, ki ga ima v zimskih mesecih največ. O tem zgovorno pripovedujejo urice izobraževanja, ki jih je že do sedaj organizirala skupnost za pospeševanje kmetijstva občine Trebnje. Udeležba na teh predavanjih je bila zmeraj polnoštevila. Ob tem izobraževanju najdemo delno odgovor na postavljeno vprašanje v prvem delu sestavka. Nujno je, da se še bolj kot do sedaj tudi gozdarji vključimo v izobraževalno delo skupnosti za pospeševanje kmetijstva. Sodelovati bi morali vse od sestave programa pa do njegove izvedbe. Tako bomo kmetijci in gozdarji, ki pokrivamo isto področje, poenotili del zadolžitve, ki nam jih narekujejo delo v temeljnih organizacijah in družba, obenem pa bomo kot predavatelji prisiljeni, da se bomo izobraževali sami.

Razveselljivo je, da so se lani

decembra začela predavanja, ki jih organizira skupnost za pospeševanje kmetijstva v občini Trebnje. Predavanjem v kmetijstvu, samoupravi in kulturi bodo dodana tudi predavanja s področja gozdarstva. Pripravljajo se nov zakon o gozdovih, s čimer bomo člani obrata za kooperacijo podrobneje seznanili. Vsako leto, ko začnemo z odvozom lesa, ugotavljamo, da bi bil iztržek nekoliko večji, če bi bil les pravilno pripravljen. Krojenje lesa je v današnjih tržnih zahtevah sicer nekoliko spremenjeno, vendar še vedno velikega pomena. Prav zato želimo pri izobraževanju posvetiti pozornost tudi temu vprašanju. Člane obrata za kooperacijo pa moramo čimbolj seznaniti tudi z gospodarjenjem in z izpolnjevanjem srednjeročnih zadolžitve. Izobraževanje v okviru skupnosti za pospeševanje kmetijstva v občini Trebnje bomo izkoristili tudi za razjasnitev teh vprašanj.

JOŽE FALKNER

Združitev prevoznega parka pri GG Novo mesto

(Povzetek študije)

Teško pričakovano študijo o združitvi prevoznega parka smo dobili letos poleti. Le—ta naj bi analizirala prevoz lesa v okviru GG Novo mesto v sedanji dislocirani obliki in na osnovi tega ugotovila realne možnosti za združitev prevoznega parka s tehničnega, organizacijskega in ekonomskega stališča.

Prevoz gozdnih lesnih sortimentov se na GG vse od leta 1958 pa do danes izvaja z dislociranim voznim parkom po TOZD. Leta 1958 je gozdno gospodarstvo Novo mesto kupilo prva dva kamiona za takratna gozdna obrata Novo mesto in Črmošnjice in s tem začelo snovanje lastnega voznega parka. Do leta 1958 in delno še do leta 1965 smo prevažali les z lastno ali s tujo konjsko vprego in delno s kamioni drugih podjetij.

Kasneje se je sicer prevozni park širil z dokupovanjem novih kamionov za posamezne obrate, češ da bodo le tako najbolj izkoriščeni. Po obratih razdeljen prevozni park smo obdržali vse do danes. Kljub taki organizaciji pa lahko trdimo, da je prevozni park pri GG Novo mesto od formiranja leta 1958 pa do danes pravzaprav ogromno napredoval. Tovor pri današnjem, sodobnem načinu prevoza lesa (kamion s polprikolico) je 4 – 5 krat večji od prevoza s konjsko vprego.

Sedanja zastarelost in iztrošenost voznega parka je posledica zveznih ukrepov za zmanjšanje uvoza in ne premajhne skrbi podjetja za normalno obnovo voznega parka. Ker ne moremo obnoviti voznega parka (preko 50 % iz uvoza), prevažamo les s kamioni poprečne starosti 8 – 10 let.

O izkoriščenosti prevoznih sredstev v okviru obstoječe organizacije prevoza govori imenovana študija.

Strokovnjaki podjetja so se v preteklih letih večkrat vpraševali, ali je tak decentraliziran prevozni park za podjetje kot celoto res najboljši. Kljub določenim dobrim obstajajo namreč tudi slabe strani take decentralizirane organizacije. Te se kažejo zlasti spomladi ob zaključku „konici“ prevoza bukovine iz zimske sečnje, ki se stopnjujejo posebno zaradi preslabega načrtovanja proizvodnje (subjektivne in objektivne težave). Temeljita analiza take decentralizirane organizacije naj bi končno pokazala razloge za ali proti združitvi te pomožne dejavnosti gozdarstva. Ker na tem mestu ni mogoče podati celotne študije, navajam le njen povzetek kolikor mogoče na kratko.

Študija prikazuje nastanek, razvoj, tehnologijo prevoznega parka GG ter izkoriščenost vozil glede delovnih dni in učinka prevoza. Prikazuje delno razmere od nastanka leta 1958, podrobneje pa v 7—letnem obdobju od 1970—1976.

Nadalje prikazuje študija možne učinke prevozov v morebitni novi organizaciji — združenem prevoznem parku. Nakazuje srednjeročni razvoj transportnega parka do leta 1980 v fizičnem obsegu in

tehnologiji prevoza, vključitev zasebnih avtoprevoznikov in možnosti za programiranje optimalne izkoriščenosti voznega parka.

Izkoriščenje voznega parka v sedanji organizaciji prevoza od 1970 – 76

Najvažnejši del študije je ugotavljanje letne izkoriščenosti voznega parka po delovnih dneh in ugotavljanje kapacitete voznega parka v sedanji organizaciji za obdobje 1970 – 76, za posamezne prevozne sestave, in sicer:

- letno izkoriščenje kamionov — to je vlečnih vozil,
- letno izkoriščenje kamionov s polprikolnicami,
- letno izkoriščenje kamionov s prikolicami.

Število vlečnih vozil — kamionov se je v 7—letnem obdobju gibalo od 22 (leto 1970) do 20 (leto 1976/77).

Iz podatkov izkoriščenja delovnih dni je za 6 letno obdobje od 1972—77 razvidno:

1) poprečna letna izkoriščenja vlečnih vozil — samih kamionov za GG je POD SPODNJIM PRAGOM, T. J. POD 200 DNI NA LETO (glej grafikon). Predpostavljamo, da naj bi znašalo NORMALNO ŠTEVILO DELOVNIH DNI LETNO NA KAMIONU 200 – 210 DNI.

Izkoriščenje 200 – 210 dni letno/kam. je praktično možno dose-

či, saj jo v šestletnem obdobju dose-gajo in celo prese-gajo kamioni TOZD Straža (glej grafikon).

2) Poprečna letna izkoriščenost kamionov s polprikolnicami znaša za GG v letu 1976 LE 70 DNI OZIROMA 54 % NORMALNE. To pa je tudi najvišji odstotek v petih letih (glej grafikon). Predpostavljamo, DA JE NORMALA, T. J. LETNO ŠTEVILO DELOVNIH DNI ZA KAMION S POLPRIKOLICO 2/3 DELOVNIH DNI KAMIONA, T. J. 130 DNI/LETO ($200 \cdot 2/3 = 133 - 130$).

3) Poprečna letna izkoriščenost kamionov s prikolicami, ki zaradi spremenjene tehnologije prevoza upada, znaša za GG v letu 1976 LE 32 DNI OZIROMA 24 % NORMALNE (glej grafikon). Normala za KAMION S PRIKOLICO JE 2/3 DEL. DNI KAMIONA, KAR ZNAŠA 130 DNI/LETO ($200 \cdot 2/3 = 133 - 130$).

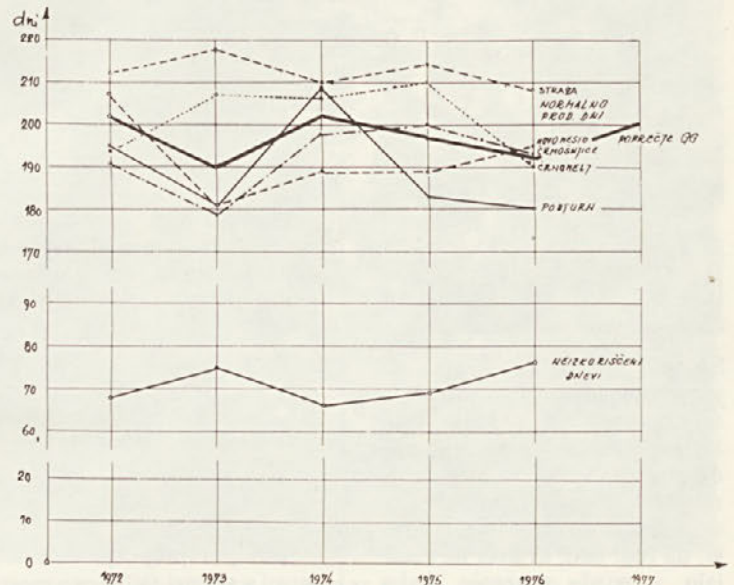
Vzrokov za opisano stanje, t.j. za premajhno letno izkoriščenost v delovnih dneh v posameznih prevoznih

sestavah je sicer več, najpomembnejši pa so organizacijske, tehnične in subjektivne narave.

Kapaciteta prevoznega parka v sedanji in bodoči organizaciji

Študija prikazuje kapaciteto prevoznega parka v tkm in v m³ v sedanji dislocirani organizaciji prevoza (stanje 1976/77) in v novi združeni organizaciji prevoza. Kapaciteta v novi organizaciji prevoza je prikazana v dveh variantah, in sicer po varianti 1978, to je, če bi z novo organizacijo združili obstoječi vozni park, in po varianti 1979/80, v kateri je v združenem prevoznem parku nakazan že srednjeročni razvojni program prevoznega parka ob boljši tehnični opremljenosti. Da bi lahko primerjali kapacitete in finančne kazalce prevoznega parka v sedanji in morebitni bodoči organizaciji prevoza, so kapacitete izračunane povsod po istih načelih in sicer:

(Nadaljevanje prihodnjič)

GRAFIKON 3: dejansko produktivni dnevi kamionov — vlečnih vozil (v produktivnih dneh na kamion) 1972—1976

Vrsta težko otovorjenih bosanskih konj (Ljuben 78).

SKRIVNOSTNA LUČ

Bilo je pred leti. Takrat so nam v pisarnah svetile še bele kroglice na kovinskih palicah. No, v večini primerov pa se je steklo že pobilo in so visele s stropa le gole žarnice.

Sklenili smo zato nabaviti nove luči, modernejših barv in oblik. Tako sta obe naši Mileni dobili oranžni stropni luči. Namestili smo ju enkrat proti koncu leta.

Stane Lenarčič ki je s traktorjem vlačil les, je bil ves blaten, saj drugačen tudi ni mogel biti, ko je pripenjal hlode in jih vlačil po razmočenih in razmehčanih blatnih vlaklah. In zakaj bi se blaten ne fotografiral? Prav je, da tudi tisti, ki sicer ne zahajajo v gozd, spoznajo, kako težko, nevarno in neprijetno je delo traktorista pri spravilu lesa.

DOLENJSKI GOZDAR

Glasilno izdaja delavski svet gozdnega gospodarstva Novo mesto — Odgovorni urednik ing. Janez Penca. Uredniški odbor: Franc Markovič, ing. Jože Falkner, ing. Jernej Piškur, ing. Slavko Klančičar, Janez Šebenič, ing. Tone Šepc, ing. Jože Vidervol in ing. Tone Hočevar — Izhaja enkrat na mesec v 2000 izvodih. — Uredništvo: Novo mesto, Gubčeva 15 — Časopisni stavek, filmi in prelom: ČZP Dolenjski list Novo mesto — Tisk: Knjižgotisk Novo mesto — Na osnovi ustreznega dokumenta prosto plačila prometnega davka.

Sredi januarja, kmalu po prihodu s starega dopusta pa začuden opazim, da v sobi naše blagajničarke spet visi gola žarnica.

„Kje pa je oranžna krogla?“ hitro povprašam.

„Ne vem, po novem letu je kar izginila.“

Spraševal sem tega in onega, toda nihče ni nič vedel. „Pa menda niso prišli krasti že to“, sem si mislil.

Kmalu po prvi odjugi pa sem slučajno nekaj stikal zunaj za našo upravno stavbo. Takoj v prvem grmu arboretuma, ki obdaja upravo, sem zagledal v snegu nekaj oranžnega. Stopil sem bliže in zagledal črepinje, žalostne ostanke izginulega senčnika.

Zbral sem vse, ki bi lahko imeli prste pri zadevi in jim pokazal „corpus delicti.“ Toda rezultata ni bilo. Snažilka se je zaklinjala na žive in mrtve, pa tudi ostali niso nič vedeli. Toda raziskovanje je nadaljeval tov.

Puhan. Šele čez nekaj dni je končno prišla vsa resnica na dan. Bilo je takole:

prav na zadnji delovni dan v tistem letu je takoj zjutraj pregorela žarnica. Pri roki ni bilo nobenega primernege „mojstra“, pa je žarnico zamenjala Milena kar sama. Le oranžne kroglice ni mogla priviti nazaj. Zato jo je položila na pisalno mizo. Tam pa ji je bila v napoto. Zato jo je čez čas dala kar v pleteni koš za odpadke. Ta je bil ravno pravšnje velikosti, da je senčnik stal lepo na vrhu.

Popoldan je prišla pospravljat snažilka. Stalna, ki to opravlja, je bila odsotna, pa jo je zamenjevala priložnostna. Med drugim je izpraznila tudi vse koše za smeti. Po načelu, da je vse kar je v košu odveč, je skupaj z odpadki zagnala v grmovje tudi nesrečni senčnik.

Edina olajševalna okolnost pri vsej tej zadevi je bila, da se takrat še nismo tako hudo borili proti onesnaževanju okolja.

Upravni odbor stanovanjskega sklada pri delovni organizaciji Gozdno gospodarstvo Novo mesto razpisuje v skladu z 10. členom samoupravnega sporazuma o združevanju in uporabi sredstev za stanovanjsko izgradnjo

Natečaj za dodeljevanje stanovanjskih posojil

Razpisna vsota: 2.500.000 din.

Razpisni pogoji:

posojilo prejmejo delavci TOZD, TOK in delovne skupnosti v sestavi GG Novo mesto za:

- gradnjo ali dograditev stanovanjske hiše oz. stanovanja za dosego osnovnega stanovanjskega standarda,
- nakup novih stanovanj in stanovanjskih hiš,
- popravila stanovanjske hiše ali stanovanja (sanitarije in ogrevalna telesa),
- udeležbo pri najetju kredita pri banki,
- druge namene, s katerimi si delavci izboljšujejo stanovanjske razmere, v kolikor le-te ne presegajo osnovnega stanovanjskega standarda po določbah sporazuma.

K prošnji mora prosilec priložiti:

- gradbeno dovoljenje z gradbeno dokumentacijo, če gre za gradnjo individualne stanovanjske hiše oz. stanovanja,
- ponudbo ali pogodbo o nakupu, če gre za nakup stanovanja ali stanovanjske hiše,
- predračun stroškov in vire sredstev za gradnjo,
- zemljiškoknjižni izpisek,
- potrdilo temeljne organizacije oz. DSSS o delavčevem povprečnem osebnem dohodku za prejšnje leto.

Obrestna mera za posojilo je 4 %.

Rok za vlaganje prošenj je do 31. januarja 1979.

Prošnje in dokumentacijo oddajo delavci v pisarni svoje TOZD, TOK oz. del. skupnosti.

Razpis se objavi na oglasnih deskah TOZD, TOK, delovne skupnosti in v prvi številki Dolenjskega gozdarja.

UPRAVNI ODBOR
STANOVANJSKEGA SKLADA

Zgodba je zelo kočljiva, čeprav jo je občasno mogoče slišati iz ust najbolj prizadete osebe. Je pa tako pristržna, da se ne morem upreti skušnjavi, da je ne bi slišali tudi vi. Seveda po načelu: greh se pove, grešnika pa ne.

Kot povsod se je tudi pri nas mnogoo zidalo. Naši ljudje pa so sposobni in tako se lotijo sami vsakega posla. Tako je tudi on ob pomoči svoje stalne pomočnice — soproge montiral po hiši vsa stikala in razne tičnice. Nazadnje pa je bilo potrebno zadevo tudi preizkusiti. Pa opravi on:

„Ti, daj, stakni skupaj tile dve žički.“

„Zakaj pa ravno jaz?!“

„No, no, saj veš, da bi se jaz sam v življenju znašel mnogo bolje kot ti.“

SLAVKO KLANČIČAR, dipl. ing.

Čigav je kovček na zadrgo?

Sindikalni izlet je uspešno zaključen. Večer. Čaka nas še zadnja preizkušnja. Carinska kontrola. Nestrpnost in nervoza naraščata. Pri našem avtobusu se ustavi mož v uniformi. Z zanimanjem se ozre v odprti prtljajni prostor in izvleče nekaj kovčkov. Lastniki prvih so že uspešno prestali izkušeni carinski pogled. Ostane samo še en kovček. „Čigav je ta črni kovček na zadrgo?“ povpraša carinik. Nihče se ne javi. Carinik ponovi isto vprašanje še tretjič, z bolj in bolj naraščajočo pretnjo v glasu. Obrazi v avtobusu bledijo. Kaj če pride do splošne kontrole? Poznajo lastnika osamljenega kovčka ob cariniku. Njihova nervoza in bledica ga zbežata iz avtobusa.

„Tovariš, zakaj se niste takoj javili, da je kovček vaš?!“ vpraša nestrpn carinik. „Ja, tovariš carinik, kako naj se javim. Vse je bilo v redu: oblika kovčka, velikost, zadruga. Samo moj kovček je zelen.“ odvrne mirno lastnik kovčka.

JOŽE FALKNER, dipl. ing.

Prvič: izvozili za več kot 100 milijard dinarjev

Statistični podatki, objavljeni tik po novem letu, nam povedo, da so jugoslovanske delovne organizacije prvič po vojni izvozile za več kot 100 milijard dinarjev blaga. To je za 6 odst. več kot leta 1977, pri tem pa izvozna rast žal še vedno za polovico zaostaja za načrtovano. Hkrati smo lani uvozili iz tujine raznega blaga za skoraj 180 milijard dinarjev, kar je za 2 odst. več kot leto dni poprej.